

انسان معنوی عقلانی

نوشته شده در مرداد ۱۳۸۷ با توجه به صحبت‌های مصطفی ملکیان

مجموعه سوالات

۱. به چه روشی می‌شه خود را شناخت؟
۲. ما انسان‌ها دو دسته علوم و معارف داریم: داده‌های وحیانی و یافته‌های انسانی جهت‌گیری نسبت بهشون چیه؟
هر کدام چه جایگاهی دارد و به چه درد می‌خوره؟
۳. آیا خداوند راهی برای زندگی ما گفته؟
  ۱. اگه گفته چجوری و به چه نحوی؟ درونی - وحی - ...
  ۲. چجوری می‌شه ازش اطلاع پیدا کرد و بهره برد؟
  ۳. چجوری باید زندگی کنیم تا بهشون آگاه شیم؟ به صورت package منتقل می‌شن (آیا دین حالت package ی داره)؟
    ۴. چه حوزه‌هایی در دین وجود داره (یا بهتر بگم، تو زندگی) بینش - گرایش - کوشش - ...
    ۵. در پروسه عقلانیت، استدلال به چی گفته می‌شه؟
بدیهیاتمون رو چجوری کسب می‌کنیم؟
    ۶. آیا عقلانی بودن یک عقیده به معنای حجیت بین‌الادھانی اونه؟ ... به نظر نه - نسبیه!
    ۷. از دین و دینداری خودمون چه انتظاری داریم؟
      ۱. دین قراره چی بگه؟
      ۲. ما رو قراره از کجا به کجا ببره؟ یا فقط یه فضایی برای زندگی ایجاد می‌کنه (روحی که باید بر زندگی یه آدم حاکم باشه)؟
      ۸. یک پدیده A وجود داره و یک درک من از A :
        ۱. آیا A با درک من از A قابل انطباق است؟
        ۲. ملاک مقایسه بین دو درک از پدیده A وجود داره؟

۳. آیا می‌شه گفت درکی از A نسبت به درک دیگه به واقعیت A نزدیک تر است؟
۴. آیا سعی ما در زندگی غیر از انطباق یا نزدیک شدن «در کمون از پدیده»ها به خود «پدیده»ها است؟

انسان معنوی عقلانی

کلیات شخصیت - روح حاکم بر زندگی

← انسان معنوی عقلانی باید تعریف بشه نه تدین تعقلی

- تعریف شخصیتی که با این مدل زندگی به حقیقت دست پیدا می‌کنه.
- درست‌ترین زندگی که می‌شه برای یه انسان تعریف کرد (در مد بیرون دینی).

← انسان ۳ ساحت داره:

- باور
- احساسات و عواطف؛ از چی خوشمون می‌آد.
- اراده و خواست؛ چه کنیم و نکنیم.

← انسان معنوی

- در ساحت باور **حقیقت طلب**
- در ساحت عواطف **زیبایی طلب**
- در ساحت اراده **خیرخواه**

← انسان معنوی دارای **صداقت** است.

- ساحت‌های وجودیش با هم منطبق‌اند.
- ظاهر و باطن یکیست.
- خودش رو گول نمی‌زنه.

← با **جدیت و اراده** است؛ عزم قوی داره.

- اگه یه کاری درسته انجامش می‌ده
- سستی و تنبلی نمی‌کنه.

← **انگیزه‌های درونی** اون رو به حرکت در می‌آره.

- انگیزه بیرونی مثل بردن تو یه مسابقه است.
- همه چیز رو از درون خودش طلب می‌کند.

- فارغ از داوری دیگرانه.
- ← دروغگو، چاپلوس، ریاکار یا فریبکار نیست.
- حرکتش در جهت خودآگاهی
- عدم وجود نگرش بت پرستانه
- حفظ اصول خویش در فضای «والد» و جامعه و سنت.
- ← انسان معنوی می‌خواهد

○ در بعد باورها

- کسب علم هر چه بیشتر
- سعی در درونی کردن اعمال
- خروج از والد به بالغ

○ در بعد عواطف

- خودش رو مسئول اعمال خودش می‌داند.
- خروج از کودک به بالغ

○ در بعد آزادی

- خودش رو بشناسد.
- خودش باشد؛ ظاهر و باطن یکی شود.
- خودش را باشد؛ چه می‌کنم؟ در چه حالتی هستم؟
- خودش را بهتر کند.
- عمل هر چه بهتر.

← اول به فکر اصلاح خود است، بعد اصلاح دیگران، جامعه و دنیا

- به شدت درون‌نگر است.

← در حال زندگی می‌کند.

- همیشه کاری که باید بکند، می‌کند.

← **شکیبایی و صبر** از ویژگی‌های انسان معنویه.

← آهسته و با **گام‌های کوچک** به سمت هدفش می‌ره.

- به فکر یه انقلاب درونی نیست.

- انسان‌وار زندگی می‌کند.

← **انسان‌وار** زندگی می‌کند.

- با همه مردم و در مردمه و مثل همه زندگی می‌کند.

- مثل همه کار می‌کنه و ...؛ ولی یک لحظه از اهدافش غفلت نمی‌کنه.

← تمام اجزای دنیا و زندگی رو **با معنی** می‌بینه.

○ سعی انسان معنوی در جهت کشف این معانیه.

○ برای زندگی و دنیا حرکت و رشد قائله.

○ دنیا دارای نظامی اخلاقی است.

← از فاکتورهای مهم انسان معنوی تلاش می باشد.

○ با وجود موانع، از زندگی لذت می بره.

○ برای رسیدن به اهداف باید تلاش کرد و سختی کشید.

○ از خود تلاش و سختی هم لذت می بره.

← در بعد باورها

○ تمام باورهایش از یک میزان مقبولیت برخوردار نیست؛ بلکه میزان مقبولیت باورهایش با هم فرق دارند.

○ عدم اطمینان در باورهایش وجود دارد.

▪ ولی آرامش و طمانینه دارد.

▪ سعی در کسب اطمینان هر چه بیشتر.

○ پایبند و بنده باورهایش نیست.

▪ همیشه سعی در اصلاح و تکمیل باورهایش دارد.

← انسان معنوی دارای

○ آرامش

○ رضایت

○ امید

← زندگی رو دارای مراتب می دونه.

○ توقع نداره دیدش و فهمش کامل باشه.

○ ولی توقع داره دید و فهمش در زندگی کامل تر بشه و فهم بهتری از زندگی پیدا کنه.

← برای خودش در زندگی برنامه داره.

○ که الآن در چه وضعیتی هستیم.

○ چه می کنم.

○ قراره تو این برهه از زندگیم به کجا برسم.

خدای انسان معنوی – این خیلش نظر خودمه

← انسان محدود است و محتاج به کمک

← نیاز به طی روندی برای رسیدن از وضع نامطلوب موجود به مطلوب

← این جهان خدایی دارد که آفریدگار است.

- خداوند معنا و مفهومی برای جهان قائله؛ می‌شه گفت دید خداوند نسبت به جهان و موجودات انسان معنوی تمام اجزای زندگی و دنیا رو با معنی می‌دید
- سعی در انطباق دید خود نسبت به زندگی و موجودات بر دید خداوند.
- ← خداوند انسان معنوی دارای ویژگی حقیقت، زیبایی و خیر است.
- ویژگی‌های دیگه‌ای هم وجود داره.
- ← خدای انسان معنوی، **پروردگار** او هم می‌باشد.
- خدایی که جهان رو آفریده الکی ولش نکرده.
- پیش فرض اینه که خداوند دارای شخصیت هست.
- می‌شه باهاش صحبت کرد.
- در عالم، فعل انجام می‌ده.
- تنها یک تصور یا مجموعه از تصورات نیست.
- ← خدای انسان معنوی، **دلسوز** اونه.

نگرش به دین

- ← انسان محدود است و محتاج کمک
- ← نیاز به طی روندی برای رسیدن از وضع نامطلوب موجود به مطلوب
- ← در جهانی که ما زندگی می‌کنیم آخرت هم هست.
- وضع ما پس از مرگ چیزی جز وضع کنونی ما نیست.
- ← دین باید به زندگی معنا ببخشد.
- یکی از دلایل مطلوبیت دین همینیه.
- طلب کردن **فلسفه حیات**
- ← انسان معنوی یک **درون‌نگر دینی**ه.
- درون ما داره رشد می‌کنه؛ رشد در ما اتفاق می‌افته.
- مثال: گرفتن مدال علمی یا ورزشی خودش نباید مطلوبیت داشته باشه، جایگاهی که رسیدیم تا اینو بهمون دادنه که مهمه (البته از منظر دیگه ممکنه مهم باشه!)
- هر آدمی دیدی نسبت به زندگی و دنیا داره؛ این دید قراره منطبق با واقع بشه.
- این امر لحظه‌ای نیست، باید فرآیند طی بشه.
- انسان معنوی می‌خواهد بداند
- چه کارهایی بکنیم (بیرونی)
- با چه نگاه و انگیزه‌ای بکنیم (درونی)

- دین اومده تا درون هر یک از ما رو بهشتی کنه.
- ← خداوند همه چیز رو از طریق دیدگان ما، وجدان ما و قدرت تشخیص و تمییز ما به ما گفته.
- معنای این حرف با تصور «ربوبیت» خدا کامل می‌شه. [این حرف یه ذره ناقصه!]
- نیاز جدی به صداقت و جدیت برای کشف این معانی.
- ← دین به سوال «چه باید کرد» پاسخ می‌دهد.
- ← تعالیم دین بر ۳ قسم‌اند:
- تعالیم ناظر به واقع؛ صحبت از واقعیت دنیا
- احکام اخلاقی
- احکام عبادی
- ← عبادت یکی از طرق
- اخلاقی شدن
- اصلاح دیدمون به دنیا
- تغییر فضای روحی زندگی آدم
- کمک به درونی شدن زندگی
- ← هدف دین رسیدن به جاییه که بگویم «**حدث قلبی عن ربی**»
- رسیدن به نیت هر چه پاک‌تر
- ← تجربه دینی، پدیده‌ای روحی که انسان معنوی با اون سر و کار داره.
- بر سه قسم است:
- شناخت بی واسطه از یک امر
- پدیده‌های معنوی حاصل خودکاوی
- مشاهده خدا در حوادث زندگی و دنیا (آیات خداوند)
- کسب تجربه دینی نیاز به طریقه‌های عملی خاصی دارد.
- ذکر - یادآوری
- آگاهی بیشتر و ناب‌تر
- نقش اصلی تجربه دینی، درونی کردن یک چیز است.
- ← **آفات عارض بر دین (قابل گسترش به شدت!)**
- دین‌داری باید حاکم بر کل زندگی باشه (روح زندگی) [یه کم ناقصه!]
- انحراف فرد دیندار از هدف دینداریش
- انحراف از هدف دین و تعریف شخصیت جدید برای دین

سوالات در باب دین

← پیامبران تکلیفشون چیه؟

- کسانی بوده‌اند که ادعای پیامبری کرده‌اند ...
- وحی وجود داشته؟
- چه برخوردی باید با وحی داشته باشیم؟
- قرآن!؟

والحمد لله كما هو امله